

Rapport

_					
\cap	nı	20	ra	~ :	
v	w	ノレ	ПQ	ч.	

Kirkenes nye sykehus

Emne:

Grunnundersøkelser

Rapport:

Oppdragsgiver:

Helse Finnmark

Dato:

20. juni 2012

Oppdrag-/

Rapportnr.

711242 / 1

Tilgjengelighet

Ikke begrenset

Utarbeidet av:

Silje R. Ramberg

Fag/Fagområde:

Geoteknikk

Kontrollert av:

Dag I. Roti

Ansvarlig enhet:

Tromsø

Godkjent av:

Dag I. Roti

Emneord:

Sammendrag:

I forbindelse med nytt sykehus i Kirkenes er det utført grunnundersøkelser. Sykehuset planlegges plassert like nord for Andrevann.

Området er relativt flatt i vest, og stiger mot øst.

I vestre del av undersøkelsesområdet er det generelt myrområder. Grunnen består av torv over bløt leire. I østre del av området er det flere steder registrert berg i dagen. Dybden til berg er noe varierende samt at løsmassene over berg varierer mellom faste og bløte masser.

	20.06.12		/////A \	<	CP 6	Dio	DIR
Utg.	Dato	Tekst		Ant.sider			

Innholdsfortegnelse

1. Innledning			
2.	Utførte	undersøkelser	
3.	Grunnfo	orhold	
	3.1	Henvisninger3	
	3.2	Områdebeskrivelse	
	3.3	Løsmasser	
Tegi	ninger		
7112	42-0	Oversiktskart	
	-1	Borplan A3	
	-2	Borplan A1	
	-10	Geotekniske data, PR.1 ved BP.11	
	-11	Geotekniske data, PR.2 ved BP.40	
	-12	Geotekniske data, PR.3 ved BP.51	
-40		Spissmotstand, poretrykk, sidefriksjon og helning, BP.11	
	-41	Netto spissmotstand og poreovertrykk, BP.11	
	-42	Spissmotstandstall, poretrykks- og friksjonsforhold, BP.11	
	-43	Måledata med oversikt over laggrenser, BP.11	
	-44	Jordidentifikasjon fra CPTU data, BP.11	
	-45	Dokumentasjon av måledata - geotech sonder, BP.11	
	-50	Spissmotstand, poretrykk, sidefriksjon og helning, BP.13	
	-51	Netto spissmotstand og poreovertrykk, BP.13	
	-52	Spissmotstandstall, poretrykks- og friksjonsforhold, BP.13	
	-53	Måledata med oversikt over laggrenser, BP.13	
	-54	Jordidentifikasjon fra CPTU data, BP.13	
	-55	Dokumentasjon av måledata - geotech sonder, BP.13	
	-60	Korngradering, PR.1 ved BP.11	
	-61	Korngradering, PR.2 ved BP.40	
	-62	Korngradering, PR.3 ved BP.51	
	-100	Profil A-A, B-B og C-C	
	-101	Profil D-D, E-E og F-F	
	-102	Profil G-G og H-H	
	-103	Profil I-I, J-J og K-K, sondering 2	

Vedlegg

Geoteknisk bilag, Felt og laboratorieundersøkelser Geotekniske data fra rapport 710430-1 (2006)

1. Innledning

Helse Finnmark planlegger nytt sykehus i Kirkenes i Sør-Varanger kommune.

Momentum Arkitektur er prosjektledere.

Multiconsult AS er engasjert som rådgivende ingeniør i geoteknikk for prosjektet, og har i den forbindelse utført grunnundersøkelser. Foreliggende rapport inneholder resultater fra undersøkelsen.

Multiconsult AS har tidligere utført undersøkelser i dette området i forbindelse med adkomstvei i området. Det vises til rapport nr. 710430-1 (2006). Resultater fra disse undersøkelsene er delvis innarbeidet i foreliggende rapport.

2. Utførte undersøkelser

Feltarbeidet ble utført i uke 19, 20 og 21 år 2012.

Boringene ble utført med helhydraulisk borerigg av typen GEONOR GM8.

Det er foretatt 73 totalsonderinger og 2 trykksonderinger med poretrykksmåling(CPTU).

Totalsondering gir informasjon om løsmassenes beskaffenhet og lagringsforhold samtidig som de har god nedtrengningsevne og kan benyttes til bergpåvisning.

Trykksondering (CPTU) gir informasjon om løsmassenes beskaffenhet, lagringsforhold, lagdeling og jordartstype samt en indikasjon på poretrykk og materialparametrer. Utstyret har begrenset nedtrengningsevne i faste masser og kan ikke benyttes til bergpåvisning.

I tillegg er det tatt opp 3 prøveserier med 54 mm prøvetakingsutstyr. Prøvene er klassifisert og rutineundersøkt i vårt laboratorium i Tromsø.

Alle høyder i rapportens tekst og tegninger refererer seg til NGO's høydesystem.

Borpunktene er innmålt med Trimble DGPS med nøyaktighet i xyz ±10 cm.

Det vises for øvrig til rapportens geoteknisk bilag for beskrivelse av felt- og laboratorieundersøkelser.

3. Grunnforhold

3.1 Henvisninger

Plassering av borpunkt er vist på borplanen, tegning nr. 711242-1 og -2. Resultat av boringene er vist i profil på tegning nr. 711242-100 t.o.m -103.

3.2 Områdebeskrivelse

Området som er undersøkt ligger mellom Første- og Andrevann. I vestre del er det generelt myrområder og i østre del er det registrert mye berg i dagen. E6 går vest for området.

Området er relativt flatt og ligger generelt på kote 45, men i øst er terrenget noe mer kupert og ligger på kote 45 - 65.

Figur 1: Flyfoto - område planlagt sykehus

3.3 Løsmasser

Alle sonderinger er avsluttet i berg eller antatt berg. Bergoverflaten i borpunktene varierer mellom kote 45 og kote 59. Berghorisonten faller i hovedsak vestover med gjennomsnittlig helning ca. 1:10-1:20 i øst og tilnærmet flatt i vest.

Grunnen består i hovedsak av 2-3 lag.

I vestre del varierer løsmassemektigheten mellom 0 og 10 m. Det er generelt liten sonderingsmotstand og antas å være torv over bløt leire. Stedvis er det et tynt dekke over berg med stor sonderingsmotstand.

I østre del er det flere fjellblotninger og største påviste løsmassetykkelse er ca. 6 m. Sonderingsmotstanden varierer mellom liten og stor samt at dybden til berg varierer innenfor korte avstander. Stedvis er det et lag med faste masser over berg og stedvis er det registrert bløte masser som antas å være torv over silt/leire.

Prøveserie PR.1 ved BP.11 er avsluttet 6,5 m under terreng. Det vises til tegning nr. 711242-10. Under 1 m torv er det bløt leire med vanninnhold ca. 50-60 %. Udrenert skjærstyrke er generelt målt 9 kN/m², bortsett fra rett under torvlaget der den er 23 kN/m². Omrørt skjærstyrke er målt 0,9- 4,6 kN/m². Sensitiviteten er 2-9 og anses som lite til middels sensitivt materiale. Vanninnholdet ligger generelt over flytegrensen.

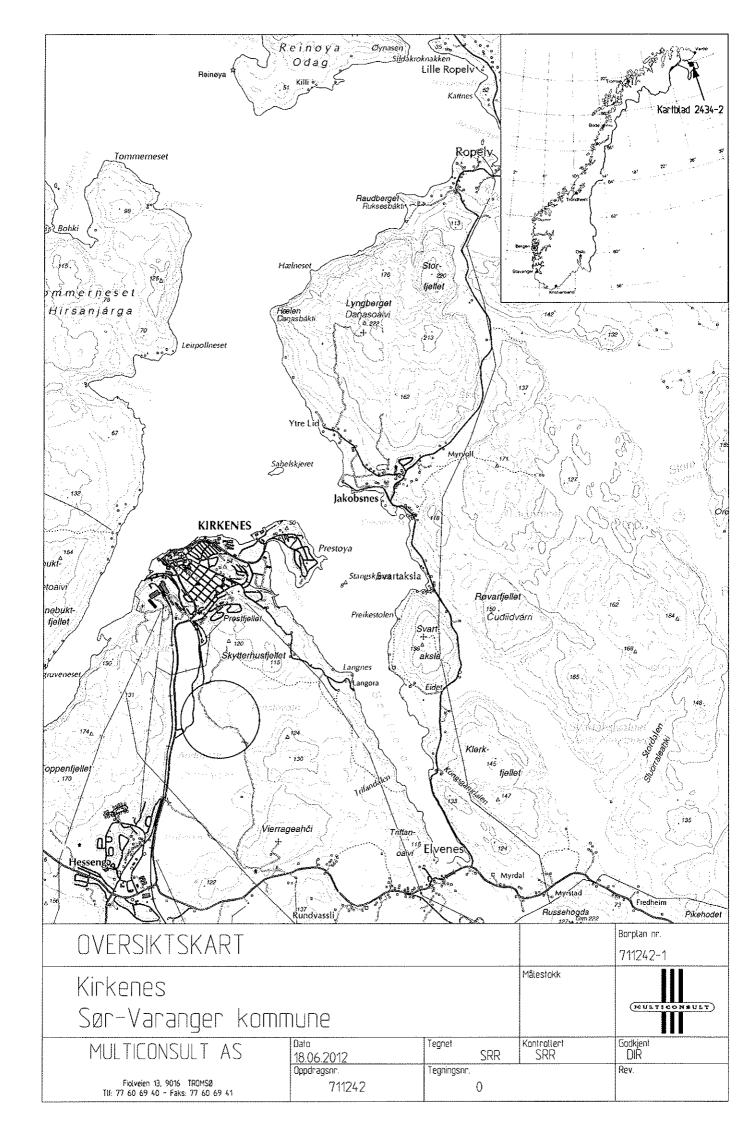
Prøveserie PR.2 ved BP.40 er avsluttet 3,5 m under terreng. Det vises til tegning nr. 711242-11. Under et tynt lag med torv er det registrert leire. Øverst er leira siltig og har et vanninnhold på rundt 30 %. Leira er middels fast til fast med udrenert skjærstyrke 34-77 kN/m². Fra ca. 2 m under terreng har leira et vanninnhold på ca. 50-60 %. Udrenert skjærstyrke er målt 8 og 14 kN/m² og omrørt skjærstyrke er målt 1-1,6 kN/m².

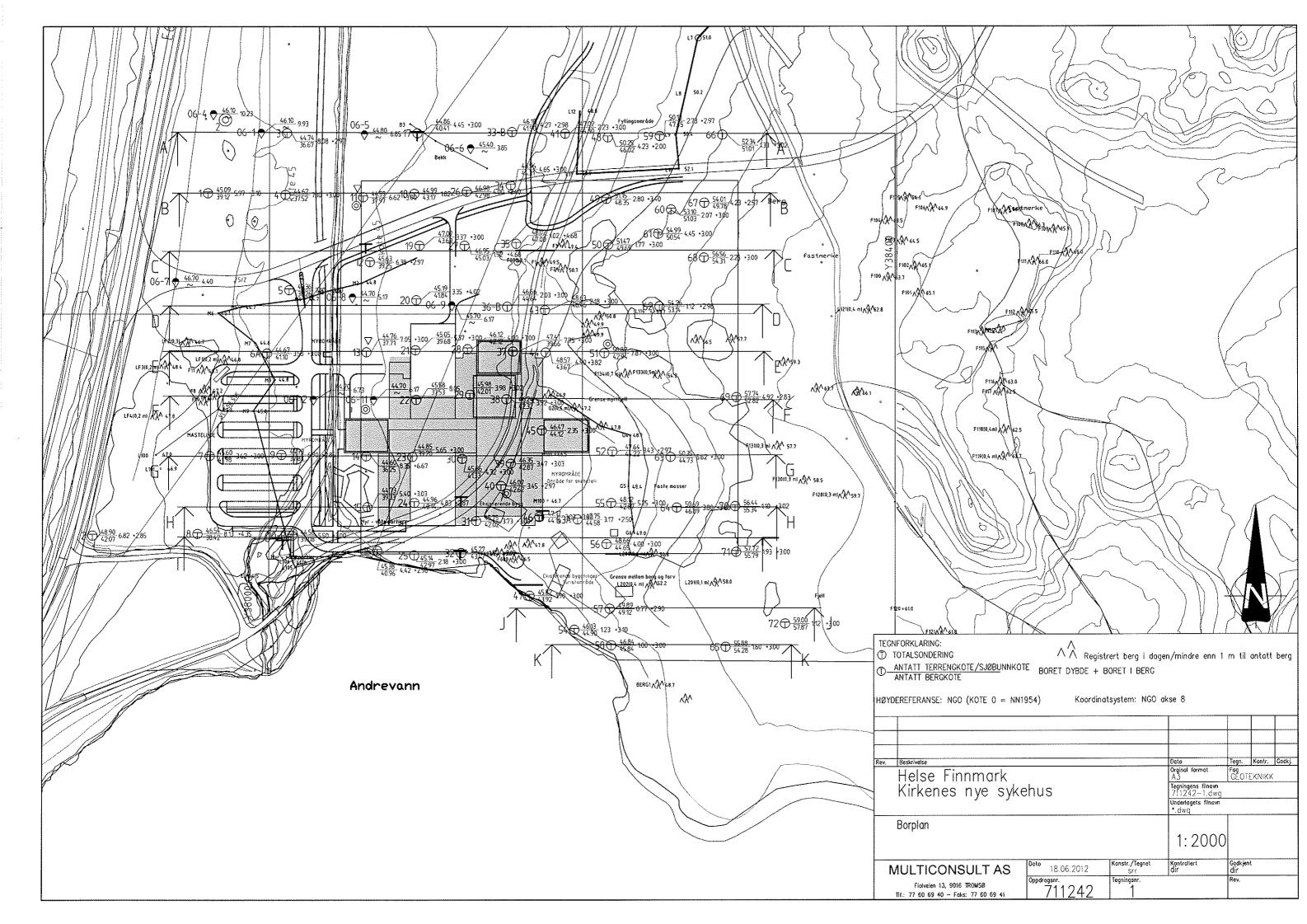
Prøveserie PR.3 ved BP.51 er avsluttet 3,5 m under terreng. Det vises til tegning nr. 711242-12. Øverst er det et tynt lag med faste masser av sand, grus og leire. Underliggende lag er siltig, sandig leire. Vanninnholdet varierer mellom 20 og 40 %. Udrenert skjærstyrke er målt 82 kN/m² øverst og 4 kN/m² nederst i leirlaget. Omrørt skjærstyrke er målt 1,2 og 2,4 kN/m².

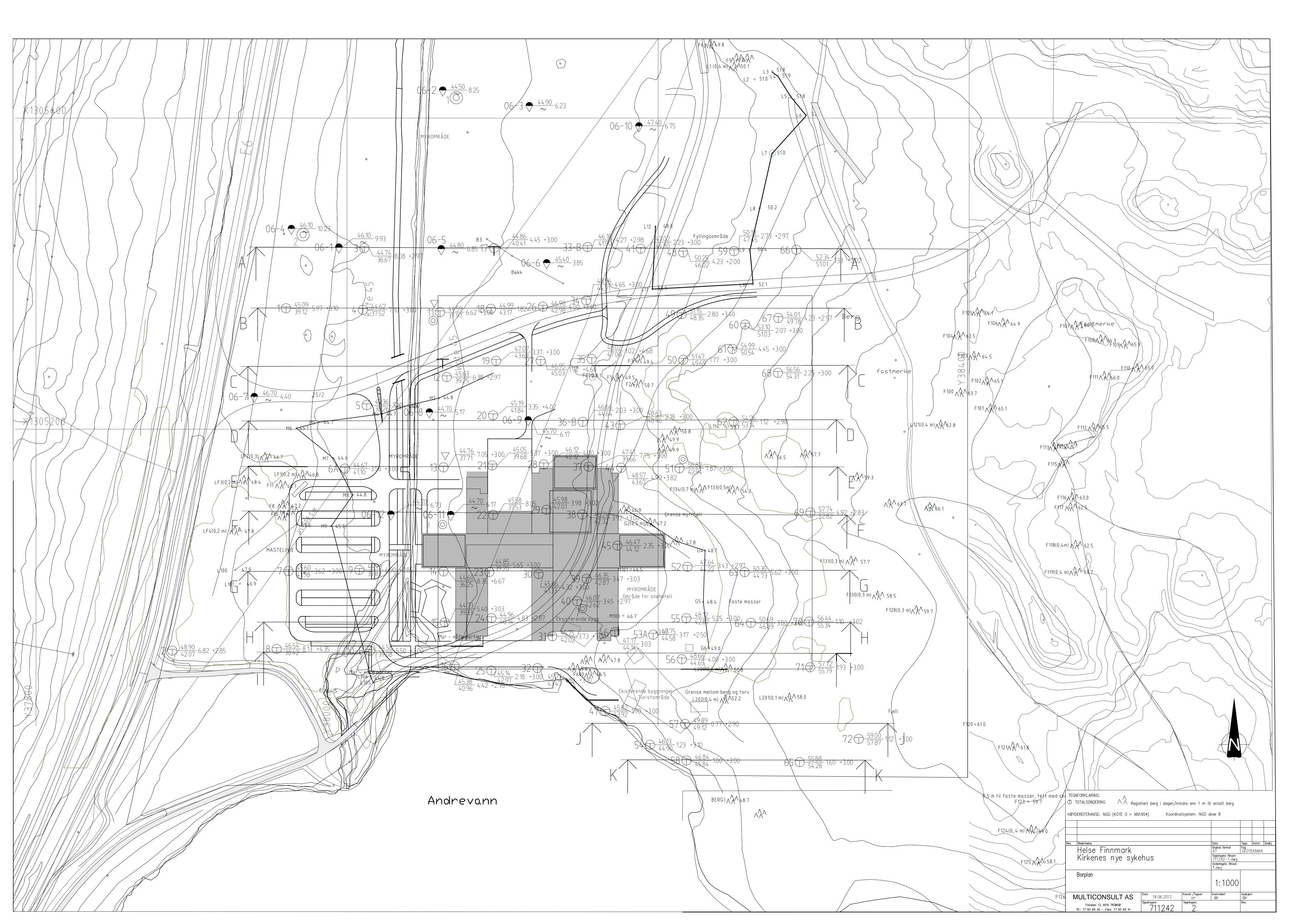
Typiske korngraderingskurver er vist på tegning nr. 711242-60 t.o.m 62.

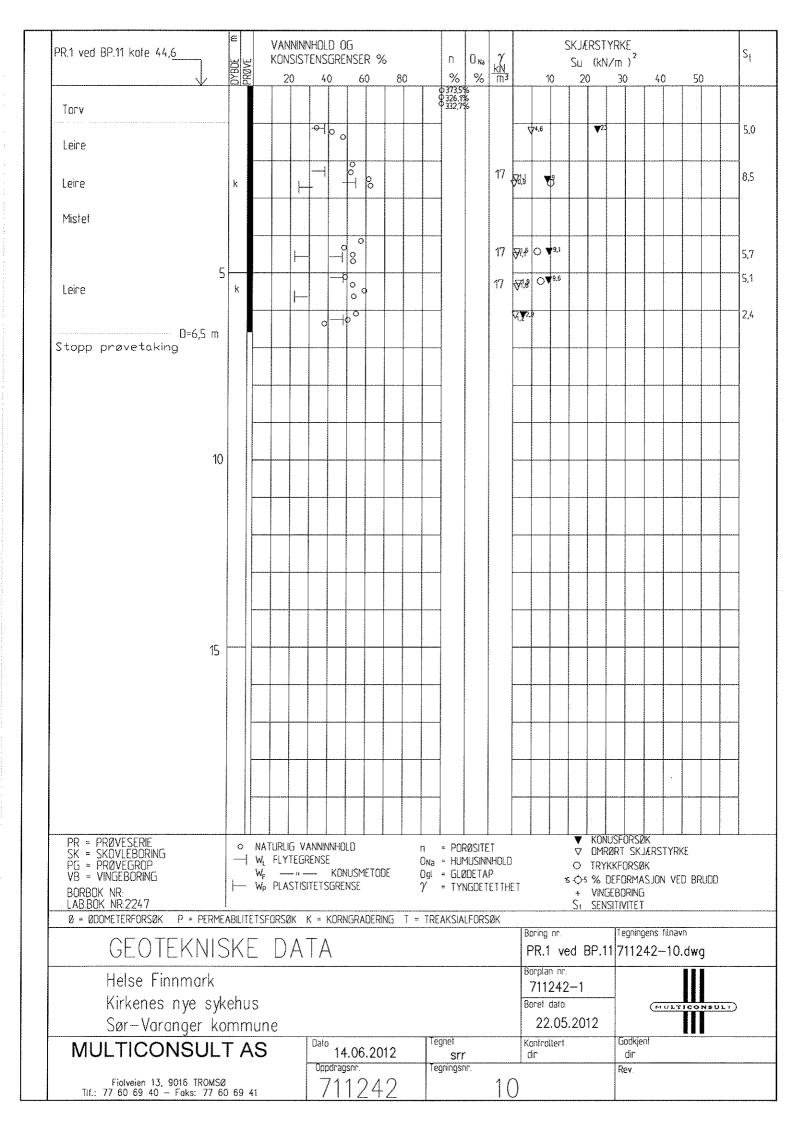
Undersøkelsen utført i vestre del av området i forbindelse med adkomstveien utført i 2006 viser meget liten sonderingsmotstand over faste masser. Sonderingsdybden er mellom 4 og 10 m. Boringene er stoppet i antatt fjell. Massene består generelt av et øvre torvlag over et lag med leire. I henhold til prøveserier er torvtykkelsen 1-2 m. Leira er meget bløt. Det vises til geotekniske data i vedlegg.

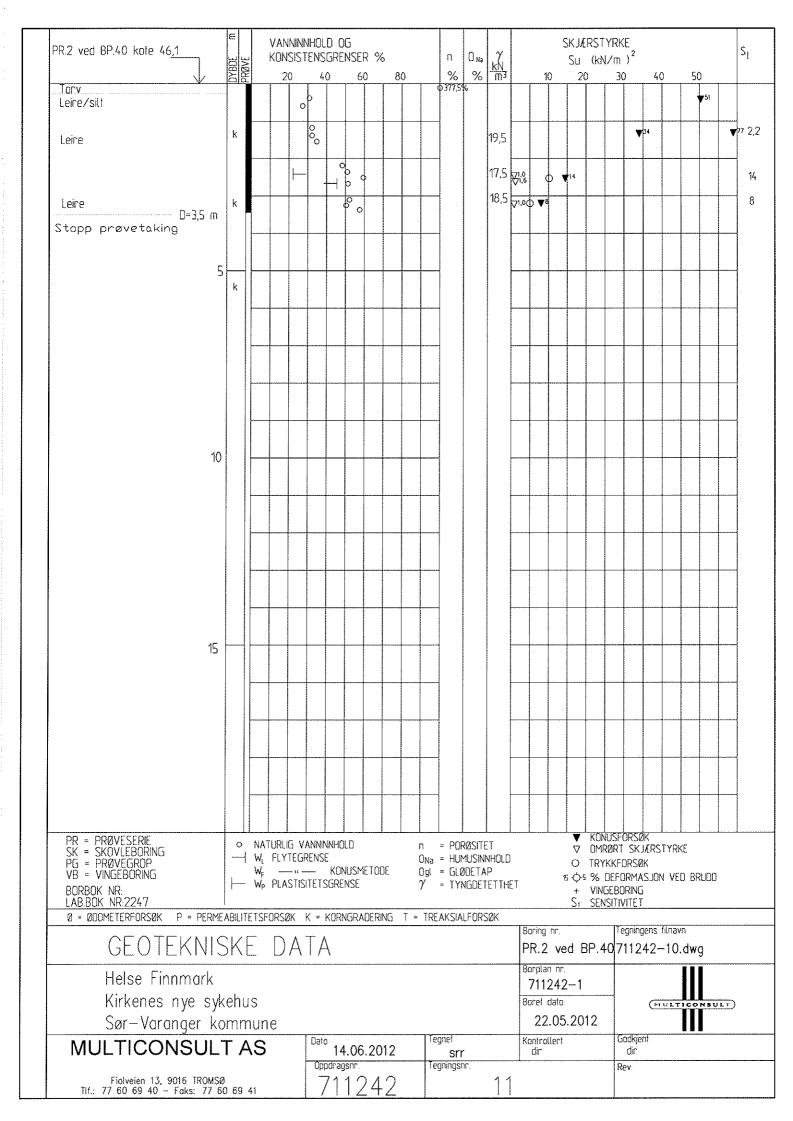
711242/srr z:\o711\711242 kirkenes nye sykehus\711242-rig-rapp-001.docx

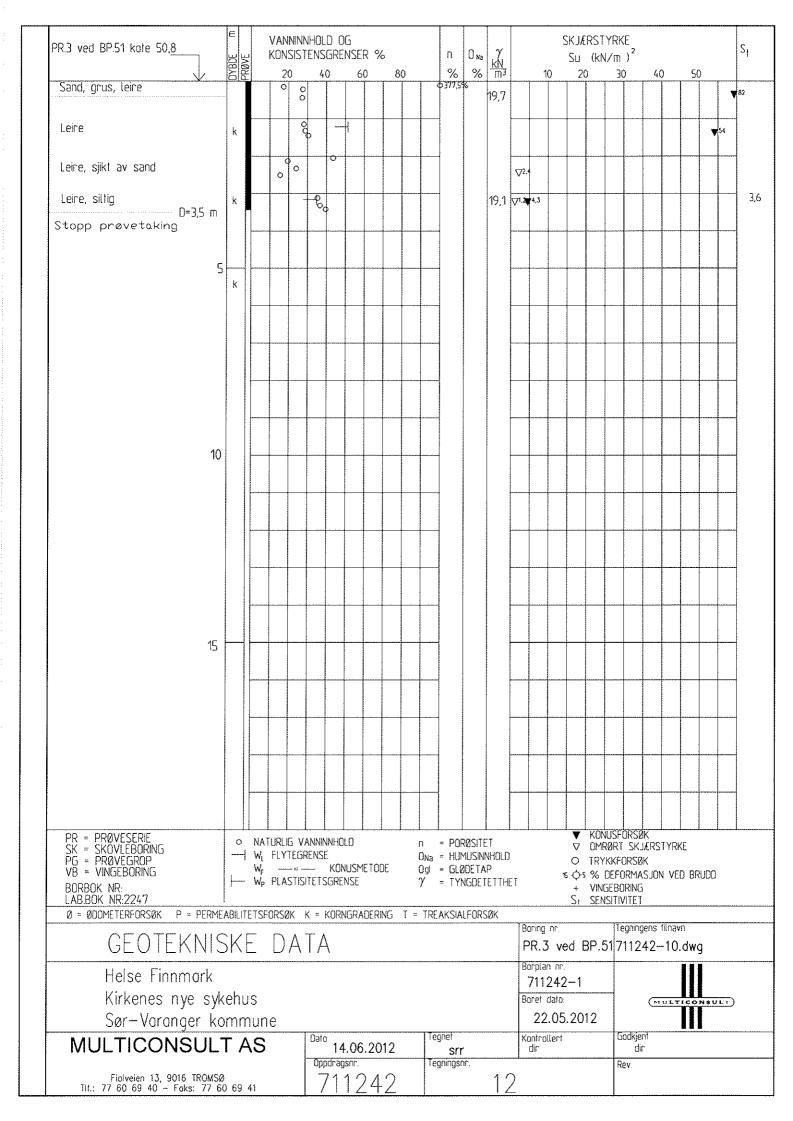

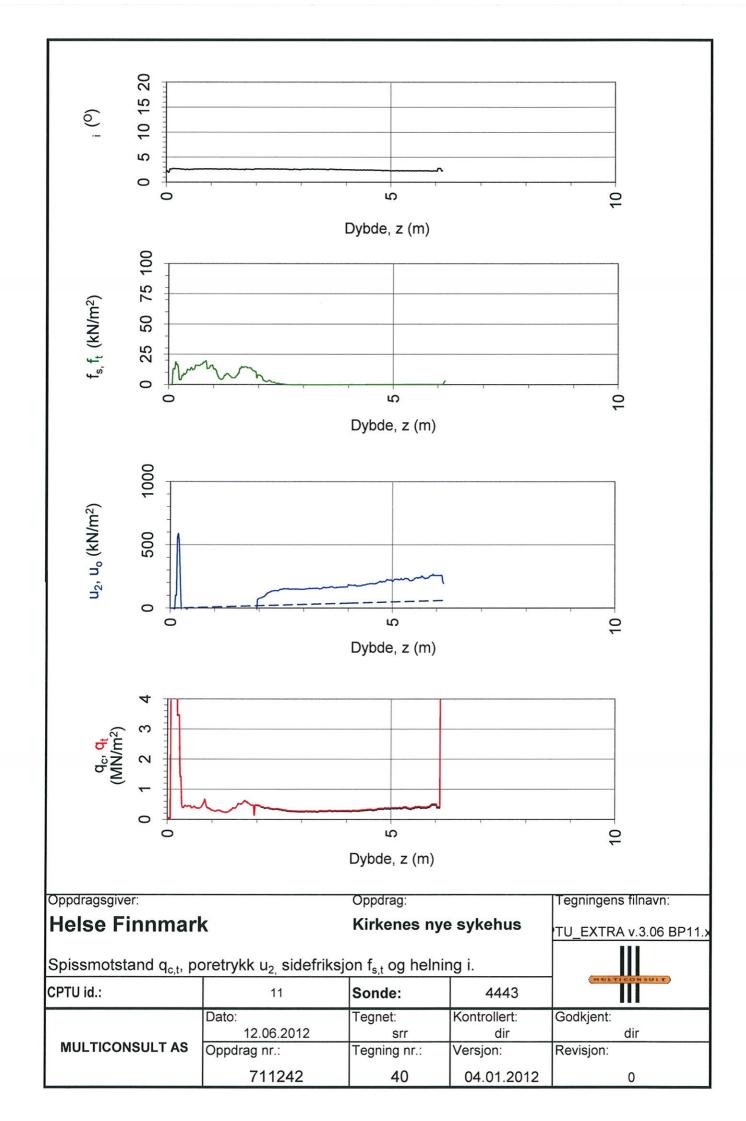

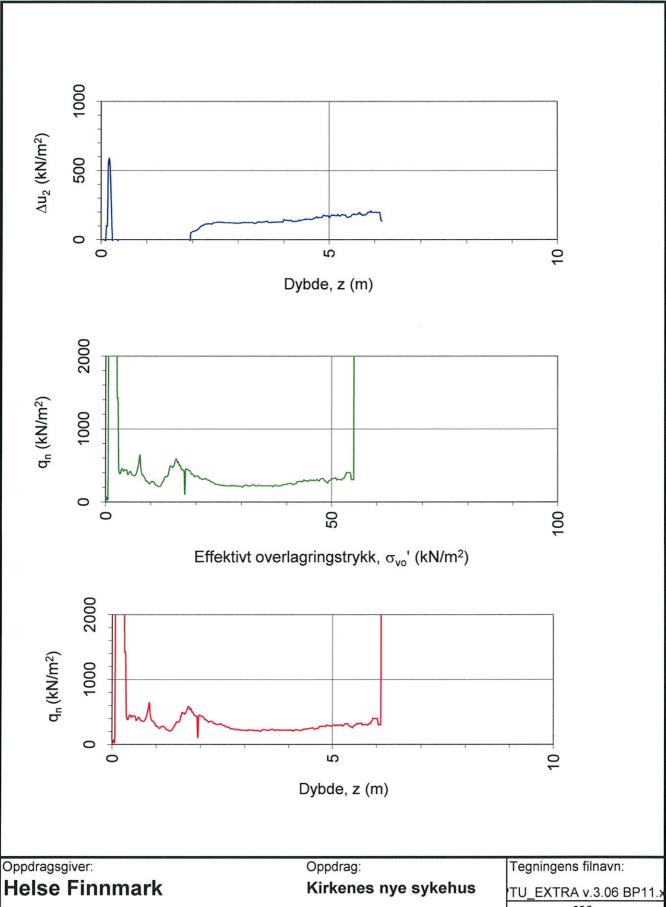

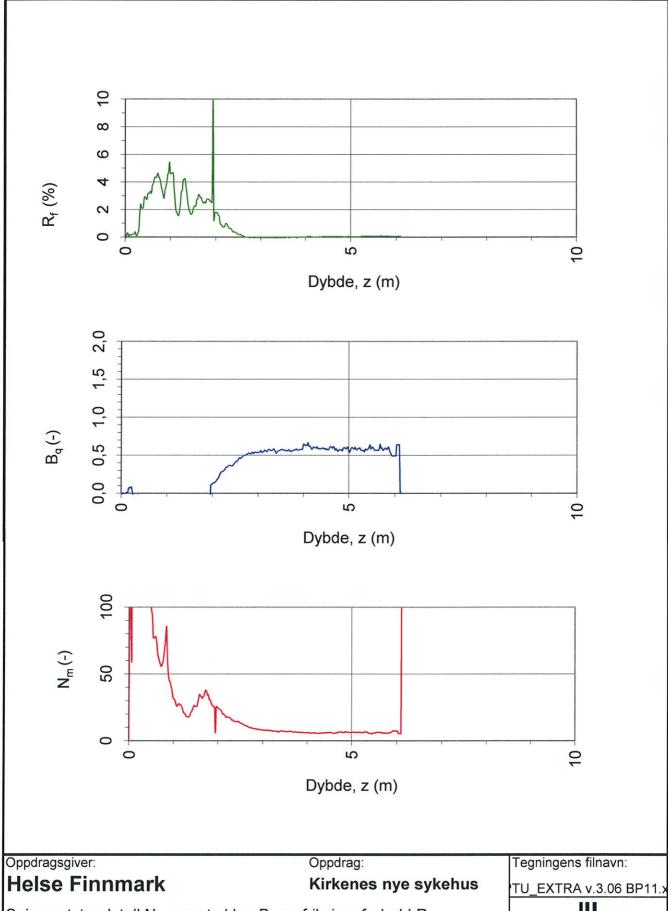

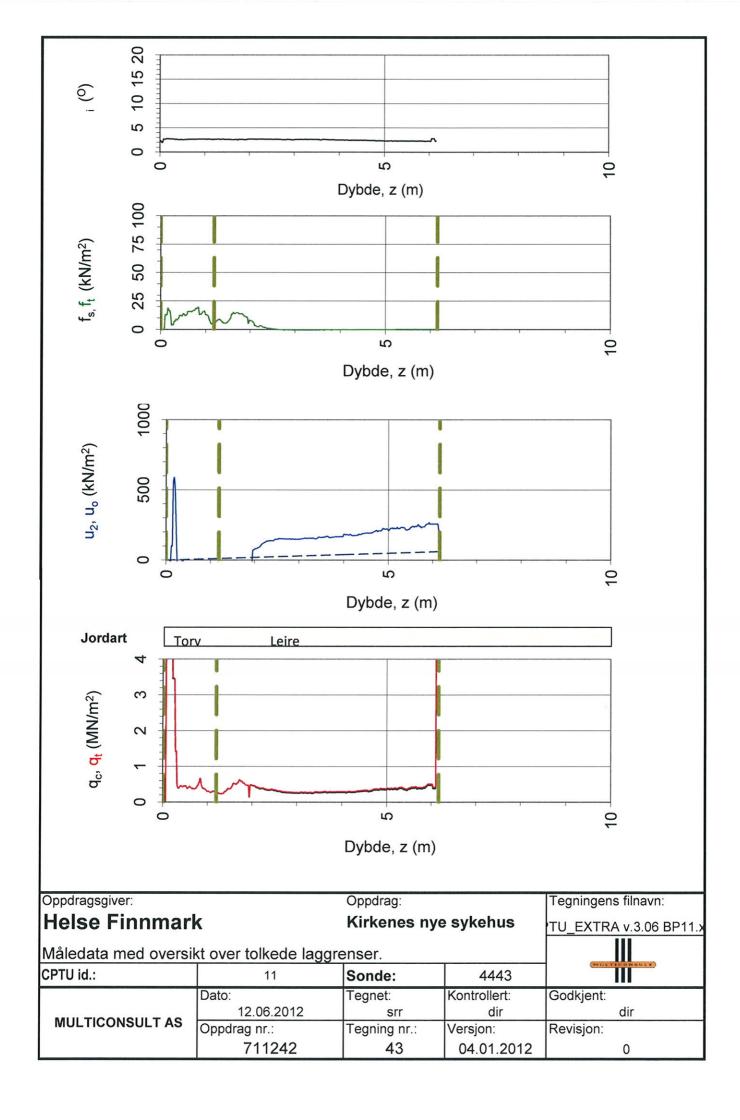

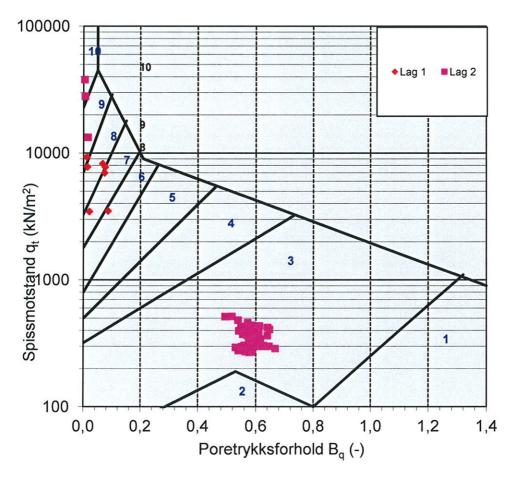

Oppuragsgiver. Oppurag.			regilligens illiavii.	
Helse Finnmark		Kirkenes nye sykehus		TU_EXTRA v.3.06 BP11.x
Spissmotstandstall N_m , poretrykks- B_q og friksjonsforhold R_f .				
CPTU id.:	11	Sonde:	4443	(MULTICONSULT)
	Dato:	Tegnet:	Kontrollert:	Godkjent:
MILLI TIGONOLII T AG	12.06.2012	srr	dir	dir
MULTICONSULT AS	Oppdrag nr.:	Tegning nr.:	Versjon:	Revisjon:
	711242	42	04.01.2012	0

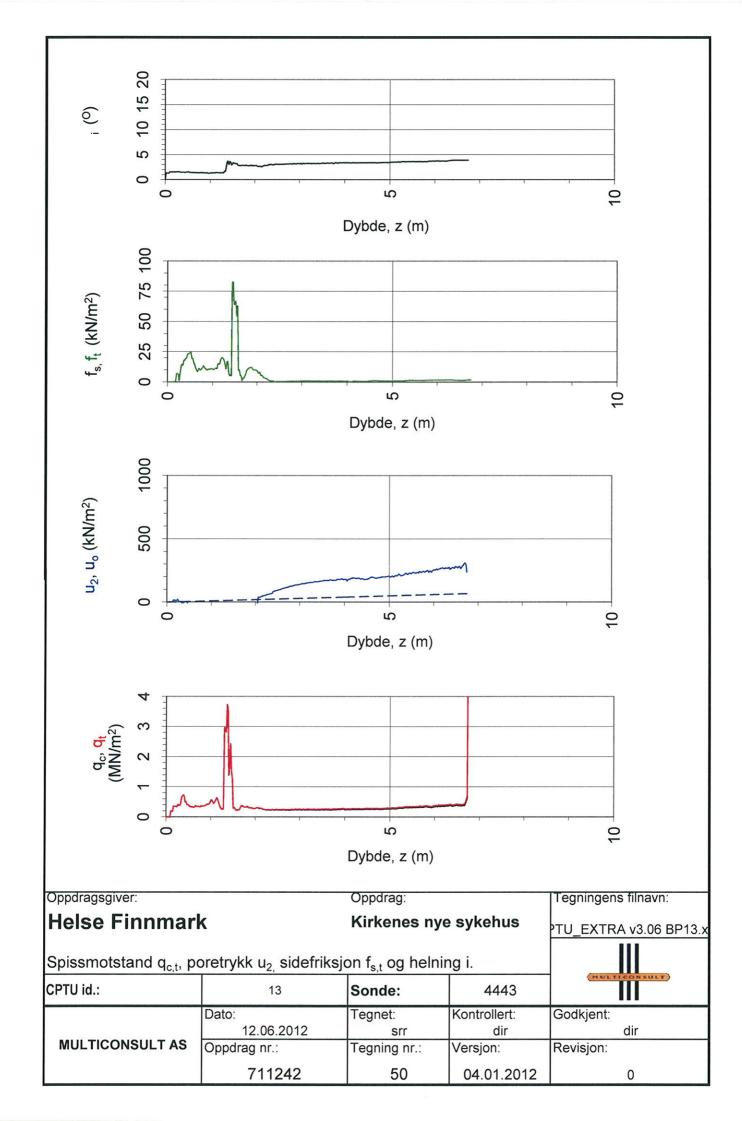

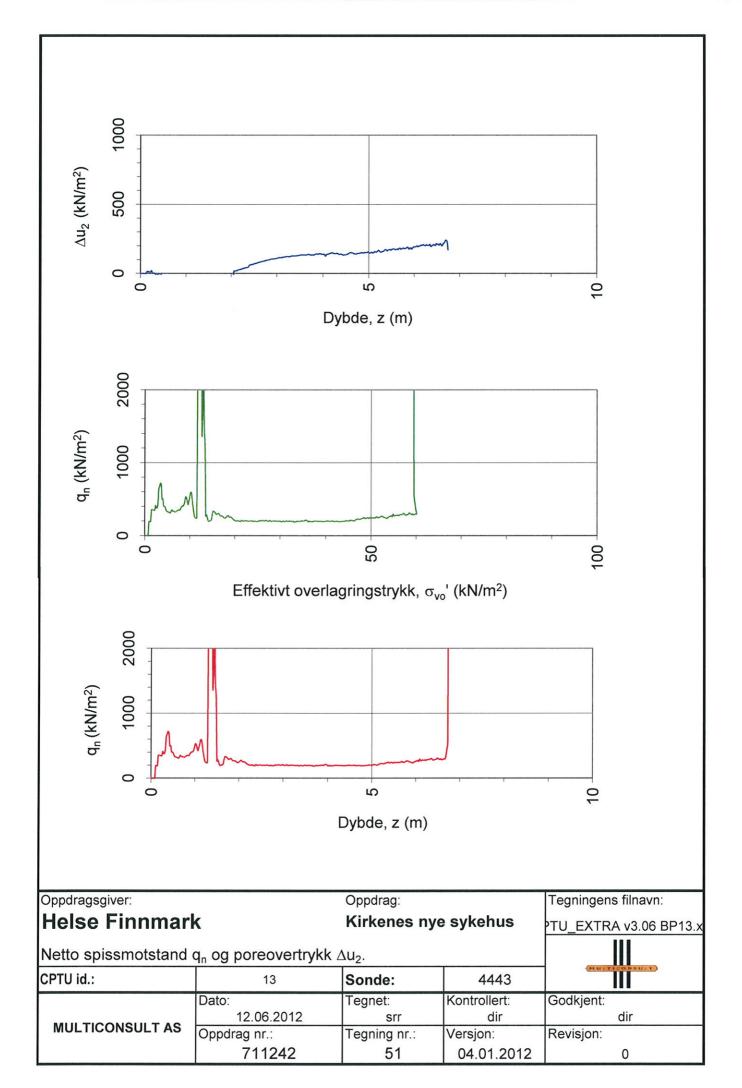
Jordartsid.	Beskrivelse	Laggrenser	Lag		
1	Sensitivt, finkornig materiale	Fra - til (m)	nr.	ld	ld
2	Organisk materiale	0,0-1,9	1	6	8
3	Leire	1,9-6,16	2	3	
4	Leire - siltig leire	0,0 - 0,0 m	3		
5	Leirig silt - siltig leire	0,0 - 0,0 m	4		
6	Sandig silt - leirig silt	0,0 - 0,0 m	5		
7	Siltig sand - sandig silt	Ved variasjon i jo	rdart-		
8	Sand - siltig sand	gruppe brukes be	egge lo	1 -	
9	Sand	boksene for å beskrive jordarten (eks. 5 - 7).			
10	Grusig sand - sand				
11	Meget fast, finkornig materiale				
12	Sand - leirig sand				

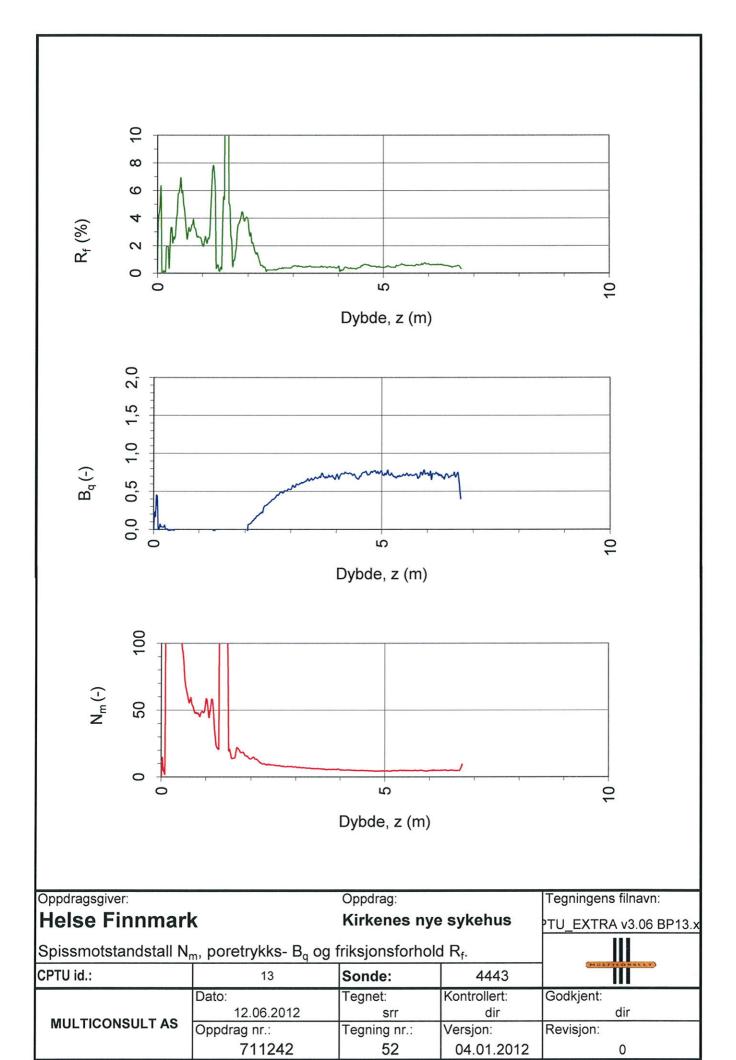
Oppdragsgiver:		Oppdrag:		Tegningens filnavn:	
Helse Finnmark		Kirkenes nye sykehus		PTU_EXTRA v.3.06 BP	11.xl
Jordartsidentifikasjon fra	og B _q - lagvis.				
CPTU id.:	11	Sonde:	4443	TIII T	
	Dato:	Tegnet:	Kontrollert:	Godkjent:	
	12.06.2012	srr	dir	dir	
MULTICONSULT AS	Oppdrag nr.:	Tegning nr.:	Versjon:	Revisjon:	
	711242	44	04.01.2012	0	

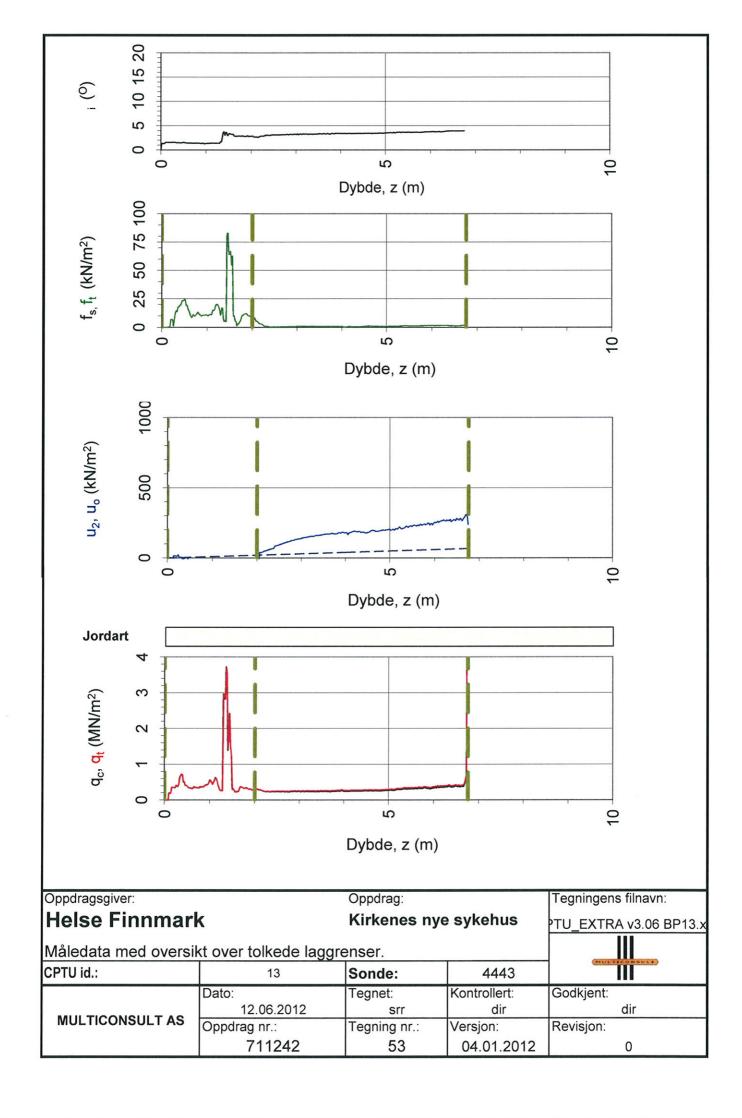
DOKUMENTASJON MÅLEDATA - GEOTECH SONDER

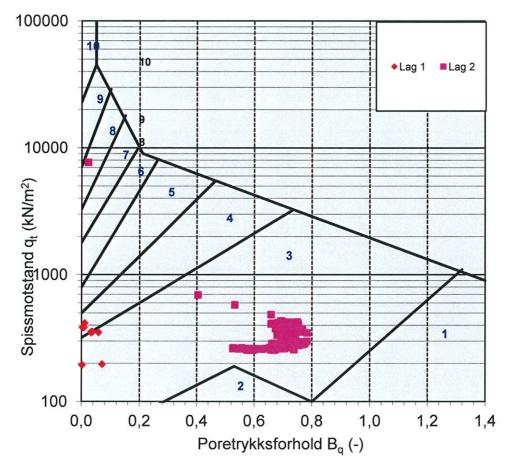
Sonde nr.:	4443	Sondetype:		Classic
	SONDEDAT	Ά		
Arealforhold, a:	0,847	Arealforhold, b:		0,000
Kalibreringsdato:	09.06.2011	Utførende:	Ge	otech AB
EGENSKAP (fra kalibreringsark)	SPISSMOTSTAND	SIDEFRIKSJON	PC	RETRYKK
Maksimum spenning (MPa):	50,0	0,5		2,0
Måleområde (MPa):	50,0	0,5		2,0
Oppløsning, 2 ¹² bit (kPa):	0	0		0
Oppløsning, 2 ¹⁸ bit (kPa):	0,59	0,01	W Charles	0,02
Max. temp.effekt, ubelastet (kPa):	27,04	0,68		0,66
Temperaturområde (°C):	0-40	0-40		0-40
Merknad 1:				
Merknad 2:				
	UTFØRELSI			
Borleder:		Assistent:		
Filtertype:		Mettemedium:		
Mettemetode:		Lufttemperatur (°C):		5,0
Forankring:		Max. helning (°):		2,8
Merknad 1:		1		
	MÅLEVARIAE	BLE		editario del Carto
EGENSKAP	SPISSMOTSTAND	SIDEFRIKSJON	PO	RETRYKK
Maksimal temperatureffekt (kPa):	0,68	0,02		0,02
	NULLPUNKTKON'	TROLL		
Faktor	NA (q)	NB (f)		NC (u)
Før sondering (DOS):				
Etter sondering (DOS):				
Avvik (DOS) (kPa):	0,0	0,0		0,0
Før sondering (Windows):				
Etter sondering (Windows):	0,023	0,000		-2,100
Avvik (Windows) (kPa):	22,9	0,0		-2,1
	RDERING GEOTECH - VUR	CHILD SEPTEMBER STORES FOR STORES AND SERVICES	SESKI ASSE	
Målestørrelse	Spissmotstand			oretrykk
Samlet nøyaktighet, Δ_{TOT} (kPa)	24,16	Friksjon 0,03		2,14
Tillatt nøyaktighet A1, Δ_k (kPa) Tillatt nøyaktighet A2, Δ_k (kPa)	35,0 100,0	5,0		10,0 25,0
		15,0		
Tillatt nøyaktighet A3, ∆ _k (kPa)	200,0	25,0		50,0
Vurdering profil				
ANVENDELSESKLASSE Oppdraggiver:	1	Oppdrog:		1
Oppdragsgiver:		Oppdrag:		III
Helse Finnmark Dokumentasjon av utstyr og måle	enøvaktighet	Kirkenes nye sy	kehus	(MULTICONSULT)
CPTU id.:	on by antigrict.	11	Sonde:	4443
OI-10 Iu		Dato:	Tegnet:	Kontrollert:
		SSS Assessment of the edition of	-	
MULTICONSUL	T AS	12.06.2012	Srr	dir
		Oppdrag nr.: 711242	Tegning nr 45	Versjon: 04.01.2012

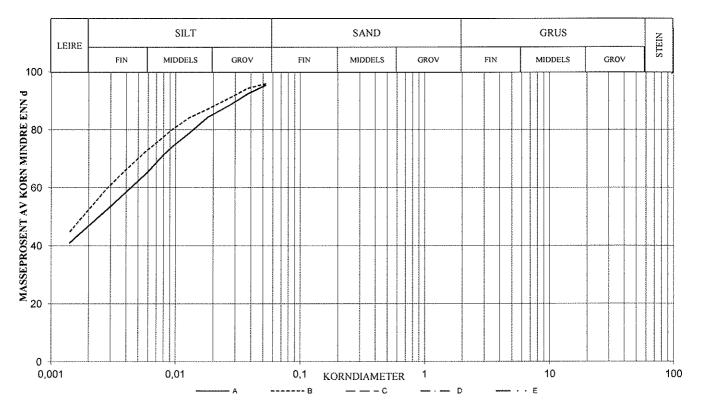
Jordartsid.	Beskrivelse	Laggrenser	Lag		1933
1	Sensitivt, finkornig materiale	Fra - til (m)	nr.	ld	ld
2	Organisk materiale	0,0-2,0	1		
3	Leire	2,0-6,7	2	3	
4	Leire - siltig leire	0,0 - 0,0 m	3		
5	Leirig silt - siltig leire	0,0 - 0,0 m	4		
6	Sandig silt - leirig silt	0,0 - 0,0 m	5		
7	Siltig sand - sandig silt	Ved variasjon i jo	rdart-		
8	Sand - siltig sand	gruppe brukes be	egge lo	1 -	
9	Sand	boksene for å beskrive jordarten (eks. 5 - 7).			
10	Grusig sand - sand				
11	Meget fast, finkornig materiale				
12	Sand - leirig sand				

Oppdragsgiver:		Oppdrag:		Tegningens filnavn:
Helse Finnmark		Kirkenes nye sykehus		PTU_EXTRA v3.06 BP13.xls
Jordartsidentifikasjon fra (
CPTU id.:	13	Sonde:	4443	↑ Mi
	Dato:	Tegnet:	Kontrollert:	Godkjent:
MIII TIOONOIII T 40	12.06.2012	srr	dir	dir
MULTICONSULT AS	Oppdrag nr.:	Tegning nr.:	Versjon:	Revisjon:
	711242	54	04.01.2012	0

DOKUMENTASJON MÅLEDATA - GEOTECH SONDER

Sonde nr.:	4443	Sondetype:		Classic
	SONDEDAT	A		
Arealforhold, a:	0,847	Arealforhold, b:		0,000
Kalibreringsdato:	09.06.2011	Utførende:	Ge	otech AB
EGENSKAP (fra kalibreringsark)	SPISSMOTSTAND	SIDEFRIKSJON	PC	RETRYKK
Maksimum spenning (MPa):	50,0	0,5		2,0
Måleområde (MPa):	50,0	0,5		2,0
Oppløsning, 2 ¹² bit (kPa):	0	0	1	0
Oppløsning, 2 ¹⁸ bit (kPa):	0,59	0,01		0,02
Max. temp.effekt, ubelastet (kPa):	27,04	0,68		0,66
Temperaturområde (°C):	0-40	0-40		0-40
Merknad 1:				
Merknad 2:				
	UTFØRELSI			
Borleder:		Assistent:		
Filtertype:		Mettemedium:		
Mettemetode:		Lufttemperatur (°C):		5,0
Forankring:		Max. helning (°):		4,0
Merknad 1:	2	0(7		
	MÅLEVARIAE	BLE		
EGENSKAP	SPISSMOTSTAND	SIDEFRIKSJON	PC	RETRYKK
Maksimal temperatureffekt (kPa):	0,68	0,02	na <mark>Postavan</mark>	0,02
	NULLPUNKTKON'	TROLL		
Faktor	NA (q)	NB (f)		NC (u)
Før sondering (DOS):				
Etter sondering (DOS):				
Avvik (DOS) (kPa):	0,0	0,0		0,0
Før sondering (Windows):				
Etter sondering (Windows):	-0,015	0,100		12,300
Avvik (Windows) (kPa):	-14,7	0,1		-12,3
	RDERING GEOTECH - VUR	THE STATE OF THE PARTY OF THE P	SECKI ASSE	
Målestørrelse			anceselle action and	
Samlet nøyaktighet, Δ_{TOT} (kPa)	Spissmotstand 15,96	Friksjon 0,13	P	12,34
Tillatt nøyaktighet A1, Δ_{k} (kPa) Tillatt nøyaktighet A2, Δ_{k} (kPa)	35,0	5,0		10,0
	100,0	15,0		25,0
Tillatt nøyaktighet A3, ∆ _k (kPa)	200,0	25,0		50,0
Vurdering profil				
ANVENDELSESKLASSE	1	1		2
Oppdragsgiver:		Oppdrag:		III
Helse Finnmark		Kirkenes nye sy	kehus	(MUETICONSULT)
Dokumentasjon av utstyr og mål	enøyaktighet.			III
CPTU id.:		13	Sonde:	4443
		Dato:	Tegnet:	Kontrollert:
M	T 40	12.06.2012	srr	dir
MULTICONSUL	I AS	Oppdrag nr.:	Tegning nr	57000
		711242	55	04.01.2012

SYM	SERIE	DYBDE			М	ETOI	DE
BOL	NR.	(kote)	BESKRIVELSE	ANMERKNINGER	TS	V\$	HYD
A	BP.11	2,55-2,6m	Leire				х
В	BP.11	5,4-5,5m	Leire				x
С							
D							
Е							

SYMBOL:

Ogl. = Glødetap (%)

Ona. = Humusinnhold (%)

Perm. = Permeabilitet (m/s)

ME.	TOE	DE:
IV1L	100	<i>_</i>

TS = Tørr sikt

VS = Våt sikt

HYD = Hydrometer

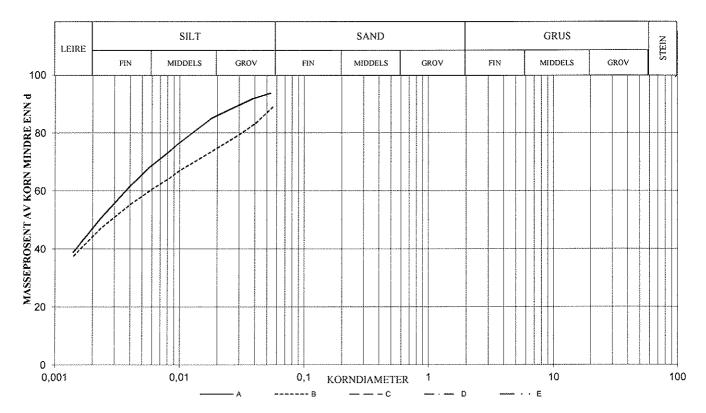
SYM	Vanninnhold	Telegruppe	< 0,063 mm	< 0,02 mm	C_z	C_{u}	D 10	D 30	D 50	D 60
BOL	%		%	%			mm	mm	mm	mm
Α	63,8	Т4		85,2					0,003	0,004
В	59,3	Т4		87,9					0,002	0,003
С										
D		.,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,		·						
Е										

 $C_{z} = \frac{D^{2}_{30}}{(\underline{D_{60}})(D_{10})}$

 $C_u = \frac{D_{60}}{D_{10}}$

KORNGRADERING				
Helse Finnmark		Kontrol srr	Godi dir	
Kirkenes nye sykehus	Dato		(MULTICONSULT)	
Sør-Varanger kommune		20.06.2012		
MULTICONSULT AS	Oppdragsnummer	Tegnings nr.		Rev.
Fiolveien 13, 9016 TROMSØ Tlf.: 77 60 69 40 - Faks: 77 60 69 41	711242	6	0	

SYM	SERIE	DYBDE			М	ЕТО	DE
BOL	NR.	(kote)	BESKRIVELSE	ANMERKNINGER	TS	VS	HYD
A	BP.40	1,3-1,35 m	Leire				х
В	BP.40	3,3-3,35 m	!				х
С							
D							
E							

SYMBOL:

Ogl. = Glødetap (%)

MET	$\Gamma \cap$	ロに	

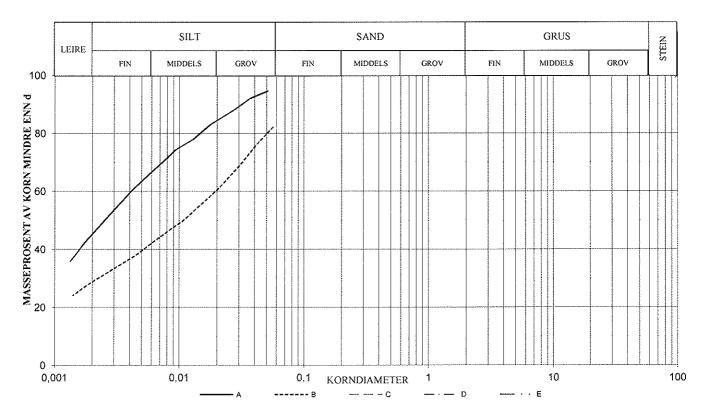
TS = Tørr sikt

	= Humusinnl			$C_z = \frac{D}{(D_{60})}$	$\frac{D^2}{D_{10}}$	$C_u = \frac{D_{60}}{D_{50}}$	2		VS = V	åt sikt
Perm.	= Permeabili	tet (m/s)		(1,500	<u> </u>	1.71	<u></u>		HYD≃ H	ydrometer
SYM	Vanninnhold	Telegruppe	< 0,063 mm	< 0,02 mm	C_{z}	C_{u}	D_{10}	D 30	D 50	D 60
BOL	%		%	%			mm	mm	mm	mm
A	35,5	Т4		85,8					0,002	0,004
В	57,8	T4		74,7					0,003	0,006
С										
D										
Е										

 D^2 30

KORNGRADERING				
Helse Finmark		Kom str	Godi dir	
Kirkenes nye sykehus		Dato		(MULTICONSULT)
Sør-Varanger kommune		20.06.2012		
MULTICONSULT AS	Oppdragsnummer	Tegnings nr.		Rev.
Fiolveien 13, 9016 TROMSØ Tlf.: 77 60 69 40 - Faks: 77 60 69 41	711242	6	1	

SYM	SERIE	DYBDE			M	ETO	DE
BOL	NR.	(kote)	BESKRIVELSE	ANMERKNINGER	TS	VS	HYD
A	BP.51	1,3-1,35 m	Leire				х
В	BP.51	3,2-3,25 m	Leire, siltig				x
С							
D							
E	***************************************						

SYMBOL:

Ogl. = Glødetap (%)

Ona. = Humusinnhold (%)

Perm. = Permeabilitet (m/s)

METODE:

TS = Tørrsikt

VS = Våt sikt

HYD = Hydrometer

SYM	Vanninnhold	Telegruppe	< 0,063 mm	< 0,02 mm	C_z	C_{u}	D 10	D 30	D 50	D 60
BOL	%		%	%			mm	nm	mm	mm
Α	30,7	T4		84,3					0,003	0,004
В	37,3	T4		60,5				0,002	0,011	0,020
С										
D										
Е										

 D^2 30

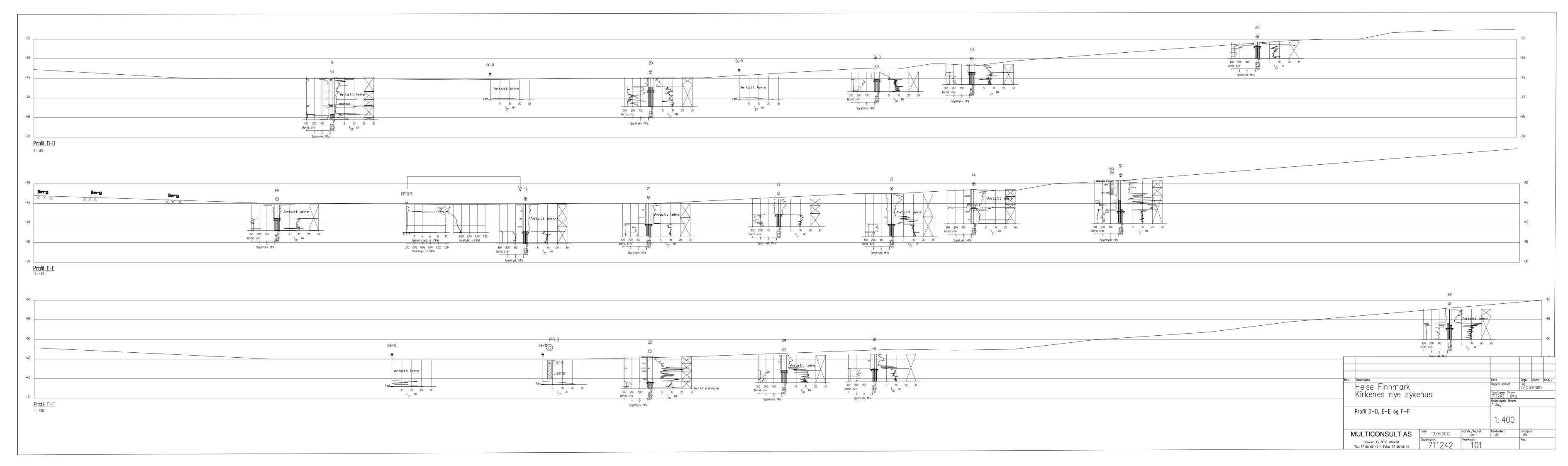
 $\frac{D_{60}}{(D_{60})(D_{10})}$

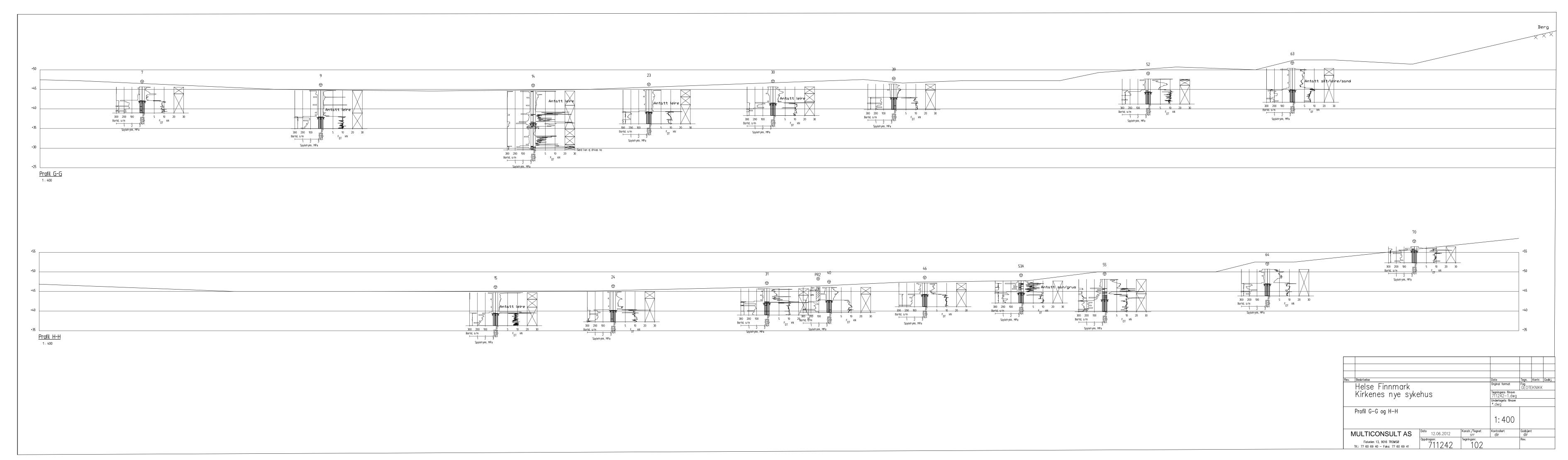
 D_{60}

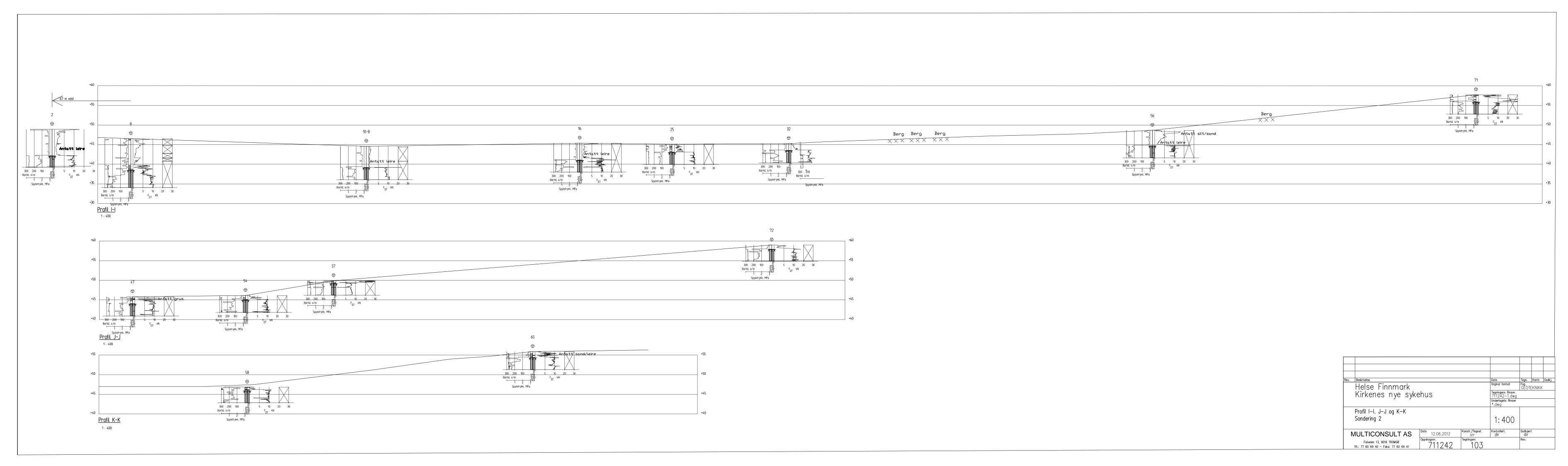
 $C_u =$

KORNGRADERING				
Helse Finmark Kirkenes nye sykehus		Koni sit Dato	Godl dir	(MULTICONSULT)
Sør-Varanger kommune		20.06.2012		
MULTICONSULT AS	Oppdragsnummer	Tegnings nr.		Rev.
Fiolveien 13, 9016 TROMSØ Tlf.: 77 60 69 40 - Faks: 77 60 69 41	711242	6:	2	

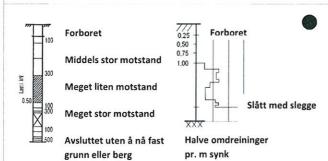

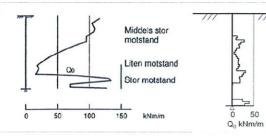
Sonderinger utføres for å få en indikasjon på grunnens relative fasthet, lagdeling og dybder til antatt berg eller fast grunn.

DREIESONDERING (NGF MELDING 3)

Utføres med skjøtbare ϕ 22 mm borstenger med 200 mm vridd spiss. Boret dreies manuelt eller maskinelt ned i grunnen med inntil 1 kN (100 kg) vertikalbelastning på stengene. Hvis det ikke synker for denne lasten, dreies boret maskinelt eller manuelt. Antall ½-omdreininger pr. 0,2 m synk registreres.

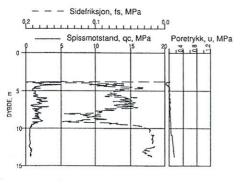
Boremotstanden presenteres i diagram med vertikal dybdeskala og tverrstrek for hver 100 ½-omdreininger. Skravur angir synk uten dreiing, med påført vertikallast under synk angitt på venstre side. Kryss angir at borstengene er rammet ned i grunnen.

RAMSONDERING (NS-EN ISO 22476-2)

Boringen utføres med skjøtbare φ 32 mm borstenger og spiss med normert geometri. Boret rammes med en rammeenergi på 0,38 kNm. Antall slag pr. 0,2 m synk registreres. Boremotstanden illustreres ved angivelse av rammemotstanden Q_o pr. m nedramming.

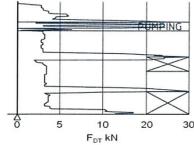
Q_o = loddets tyngde * fallhøyde/synk pr. slag (kNm/m)

TRYKKSONDERING (CPT - CPTU) (NGF MELDING 5)

Utføres ved at en sylindrisk, instrumentert sonde med konisk spiss presses ned i grunnen med konstant penetrasjonshastighet 20 mm/s. Under nedpressingen måles kraften mot konisk spiss og friksjonshylse, slik at spissmotstand q_c og sidefriksjon f_s kan bestemmes (CPT). I tillegg kan poretrykket u måles like bak den koniske spissen (CPTU). Målingene utføres kontinuerlig for hver 0,02 m, og metoden gir derfor detaljert informasjon om grunnforholdene.

Resultatene kan benyttes til å bestemme lagdeling, jordart, lagringsbetingelser og mekaniske egenskaper (skjærfasthet, deformasjons- og konsolideringsparametre).

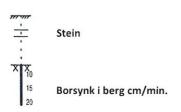
∇

DREIETRYKKSONDERING (NGF MELDING 7)

Utføres med glatte skjøtbare \$\phi36\$ mm borstenger med en normert spiss med hardmetallsveis. Borstengene presses ned i grunnen med konstant hastighet 3 m/min og konstant rotasjonshastighet 25 omdreininger/min.

Rotasjonshastigheten kan økes hvis nødvendig. Nedpressingskraften F_{DT} (kN) registreres automatisk under disse betingelsene, og gir grunnlag for å bedømme grunnforholdene.

Metoden er spesielt hensiktsmessig ved påvisning av kvikkleire i grunnen, men den gir ikke sikker dybde til bergoverflaten.

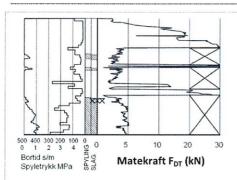
BERGKONTROLLBORING

Utføres med skjøtbare \$\phi45\$ mm stenger og hardmetall borkrone med tilbakeslagsventil. Det benyttes tung slagborhammer og vannspyling med høyt trykk. Boring gjennom lag med ulike egenskaper, for eksempel grus og leire, kan registreres, likedan penetrasjon av blokker og større steiner. For verifisering av berginntrengning bores 3 m ned i berget, eventuelt med registrering av borsynk for sikker påvisning.

Geotekniske bilag

Feltundersøkelser

Kombinerer metodene dreietrykksondering og bergkontrollboring. Det benyttes $\phi45$ mm skjøtbare borstenger og $\phi57$ mm stiftborkrone med tilbakeslagsventil. Under nedboring i bløte lag benyttes dreietrykkmodus, og boret presses ned i bakken med konstant hastighet 3 m/min og konstant rotasjonshastighet 25 omdreininger/min. Når faste lag påtreffes økes først rotasjonshastigheten. Gir ikke dette synk av boret benyttes spyling og slag på borkronen. Nedpressingskraften F_{DT} (kN) registreres kontinuerlig og vises på diagrammets høyre side, mens markering av spyletrykk, slag og bortid vises til venstre.

MASKINELL NAVERBORING

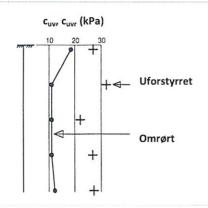
Utføres med hul borstang påsveiset en metallspiral med fast stigehøyde (auger). Med borrigg kan det bores til 5-20 m dybde, avhengig av jordart, lagringsfasthet og beliggenhet av grunnvannstanden. Med denne metoden kan det tas forstyrrede poseprøver ved å samle materialet mellom spiralskivene. Det er også mulig å benytte enklere håndholdt utstyr som for eksempel skovlprøvetaking.

PRØVETAKING (NGF MELDING 11)

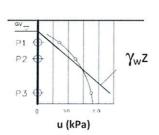
Utføres for undersøkelse av jordlagenes geotekniske egenskaper i laboratoriet. Vanligvis benyttes stempel-prøvetaking med innvendig stempel for opptak av 60-100 cm lange sylinderprøver. Prøvesylinderen kan være av plast eller stål, og det kan benyttes utstyr både med og uten innvendig prøvesylinder. På ønsket dybde blir prøvesylinderen presset ned mens innerstangen med stempelet holdes i ro. Det skjæres derved ut en jordprøve som trekkes opp til overflaten, der den blir forseglet for transport til laboratoriet. Prøvediameteren kan variere mellom ф54 mm (vanligst) og ф95 mm. Det er også mulig å benytte andre typer prøvetakere, som for eksempel ramprøvetakere og blokkprøvetakere.

Prøvekvaliteten inndeles i Kvalitetsklasse 1-3, der 1 er høyeste kvalitet. Stempelprøvetaking gir vanligvis prøver i Kvalitetsklasse 1-2 for leire.

VINGEBORING (NGF MELDING 4)

Utføres ved at et vingekors med dimensjoner b x h = 55x110 mm eller 65x130 mm presses ned i grunnen til ønsket målenivå. Her blir vingekorset påført et økende dreiemoment til jorden rundt vingen når brudd. Det tilhørende dreiemomentet blir registrert. Dette utføres med jorden i uforstyrret ved første gangs brudd og omrørt tilstand etter 25 gjentatte omdreininger av vingekorset. Udrenert skjærfasthet c_{uv} og c_{ur} beregnes ut fra henholdsvis dreiemomentet ved brudd og etter omrøring. Fra dette kan også sensitiviteten $S_t = c_{uv}/c_{ur}$ bestemmes. Tolkede verdier må vanligvis korrigeres empirisk for opptredende effektivt overlagringstrykk i måledybden, samt for jordartens plastisitet.

→ PORETRYKKSMÅLING (NGF MELDING 6)

Målingene utføres med et standrør med filterspiss eller med hydraulisk (åpent)/elektrisk piezometer (poretrykksmåler). Filteret eller piezometerspissen påmontert piezometerrør presses ned i grunnen til ønsket dybde. Stabilt poretrykk registreres fra vannets stigehøyde i røret, eller ved avlesning av en elektrisk trykkmåler i spissen. Valg av utstyr vurderes på bakgrunn av grunnforhold og hensikten med målingene.

Grunnvannstand observeres eller peiles direkte i borhullet.

Laboratorieundersøkelser

MINERALSKE JORDARTER (NS-EN ISO 14688-1 & 2)

Ved prøveåpning klassifiseres og identifiseres jordarten. Mineralske jordarter klassifiseres vanligvis på grunnlag av korngraderingen. Betegnelse og kornstørrelser for de enkelte fraksjoner er:

Fraksjon	Leire	Silt	Sand	Grus	Stein	Blokk
Kornstørrelse (mm)	<0,002	0,002-0,063	0,063-2	2-63	63-630	>630

En jordart kan inneholde en eller flere av fraksjonene over. Jordarten benevnes i henhold til korngraderingen med substantiv for den fraksjon som har dominerende betydning for jordartens egenskaper og adjektiv for medvirkende fraksjoner (for eksempel siltig sand). Leirinnholdet har størst betydning for benevnelse av jordarten. Morene er en usortert breavsetning som kan inneholde alle fraksjoner fra leire til blokk. Den største fraksjonen angis først i beskrivelsen etter egne benevningsregler, for eksempel grusig morene.

ORGANISKE JORDARTER (NS-EN ISO 14688-1 & 2)

Organiske jordarter klassifiseres på grunnlag av jordartens opprinnelse og omdanningsgrad. De viktigste typer er:

Benevnelse	Beskrivelse
Torv	Myrplanter, mer eller mindre omdannet.
 Fibrig torv 	Fibrig med lett gjenkjennelig plantestruktur. Viser noe styrke.
 Delvis fibrig torv, mellomtorv 	Gjenkjennelig plantestruktur, ingen styrke i planterestene.
 Amorf torv, svarttorv 	Ingen synlig plantestruktur, svampig konsistens.
Gytje og dy	Nedbrutt struktur av organisk materiale, kan inneholde mineralske bestanddeler.
Humus	Planterester, levende organismer sammen med ikke-organisk innhold.
Mold og matjord	Sterkt omvandlet organisk materiale med løs struktur, utgjør vanligvis det øvre jordlaget.

SKJÆRFASTHET

Skjærfastheten uttrykkes ved jordens skjærfasthetsparametre a, c, ϕ (tan ϕ) (effektivspenningsanalyse) eller c_u (c_u, c_u, c

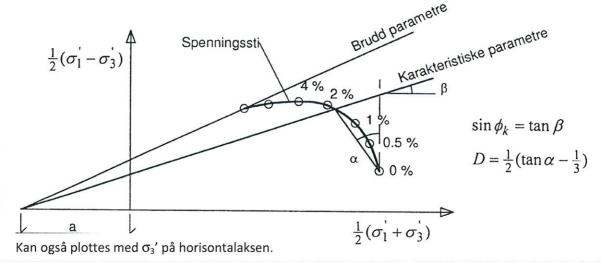
Effektivspenningsanalyse: Effektive skjærfasthetsparametre a, c, φ (tanφ) (kPa, kPa, °, (-))

Effektive skjærfasthetsparametre a (attraksjon), tanф (friksjon) og eventuelt c = atanф (kohesjon) bestemmes ved treaksiale belastningsforsøk på uforstyrrede (leire) eller innbyggede prøver (sand). Skjærfastheten er avhengig av effektiv normalspenning (totalspenning – poretrykk) på kritisk plan. Forsøksresultatene fremstilles som spenningsstier som viser spenningsutvikling og tilhørende tøyningsutvikling i prøven frem mot brudd. Fra disse, samt fra annen informasjon, bestemmes karakteristiske verdier for skjærfasthetsparametre for det aktuelle problemet.

For korttids effektivspenningsanalyse kan også poretrykksparametrene A, B og D bestemmes fra forsøksresultatene.

Totalspenningsanalyse: Udrenert skjærfasthet, cu (kPa)

Udrenert skjærfasthet bestemmes som den maksimale skjærspenning et materiale kan påføres før det bryter sammen. Denne skjærfastheten representerer en situasjon med raske spenningsendringer uten drenering av poretrykk. I laboratoriet bestemmes denne egenskapen ved enaksiale trykkforsøk (c_{ut}) (NS8016), konusforsøk (c_{uk}, c_{uk}, (NS8015), udrenerte treaksialforsøk (c_{uA}, c_{uP}) og direkte skjærforsøk (c_{uD}). Udrenert skjærfasthet kan også bestemmes i felt ved for eksempel trykksondering med poretrykksmåling (CPTU) (c_{ucptu}) eller vingebor (c_{uv}, c_{ur}).

SENSITIVITET St (-)

Sensitiviteten $S_t = c_u/c_r$ uttrykker forholdet mellom en leires udrenerte skjærfasthet i uforstyrret og omrørt tilstand. Denne størrelsen kan bestemmes fra konusforsøk i laboratoriet (NS 8015) eller ved vingeborforsøk i felt. Kvikkleire har for eksempel meget lav omrørt skjærfasthet c_r (s_r < 0,5 kPa), og viser derfor som regel meget høye sensitivitetsverdier.

Geotekniske bilag

Laboratorieundersøkelser

VANNINNHOLD (w %) (NS 8013)

Vanninnholdet angir masse av vann i % av masse tørt (fast) stoff i massen og bestemmes fra tørking av en jordprøve ved 110°C i 24 timer.

KONSISTENSGRENSER - FLYTEGRENSE (W1 %) OG PLASTISITETSGRENSE (Wp %) (NS 8002 & 8003)

Konsistensgrensene (Atterbergs grenser) for en jordart angir vanninnholdsområdet der materialet er plastisk (formbart). Flytegrensen angir vanninnholdet der materialet går fra plastisk til flytende tilstand. Plastisitetsgrensen (utrullingsgrensen) angir vanninnholdet der materialet ikke lenger kan formes uten at det sprekker opp. Plastisiteten $I_p = w_l - w_p$ (%) angir det plastiske området for jordarten og benyttes til klassifisering av plastisiteten. Er det naturlige vanninnholdet høyere enn flytegrensen blir materialet flytende ved omrøring (vanlig for kvikkleire).

DENSITETER (NS 8011 & 8012)

Densitet (ρ, g/cm³) Masse av prøve pr. volumenhet. Bestemmes for hel sylinder og utskåret del.

Korndensitet (ρ_s , g/cm³) Masse av fast stoff pr. volumenhet fast stoff

Tørr densitet (ρ_d , g/cm³) Masse av tørt stoff pr. volumenhet

TYNGDETETTHETER

Tyngdetetthet $(\gamma, kN/m^3)$ Tyngde av prøve pr. volumenhet $(\gamma = \rho g = \gamma_s(1+w/100)(1-n/100), \text{ der } g = 10 \text{ m/s}^2)$

Spesifikk tyngdetetthet (γ_s , kN/m³) Tyngde av fast stoff pr. volumenhet fast stoff ($\gamma_s = \rho_s g$) Tørr tyngdetetthet (γ_d , kN/m³) Tyngde av tørt stoff pr. volumenhet ($\gamma_d = \rho_D g = \gamma_s (1-n/100)$)

PORETALL OG PORØSITET (NS 8014)

Poretall e (-) Volum av porer dividert med volum fast stoff (e = n/(100-n)) der n er porøsitet (%)

Porøsitet n (%) Volum av porer i % av totalt volum av prøven

KORNFORDELINGSANALYSER (NS 8005)

En kornfordelingsanalyse utføres ved våt eller tørr sikting av fraksjonene med diameter d > 0,063 mm. For mindre partikler bestemmes den ekvivalente korndiameteren ved slemmeanalyse og bruk av hydrometer. I slemmeanalysen slemmes materialet opp i vann og densiteten av suspensjonen måles ved bestemte tidsintervaller. Kornfordelingen kan da bestemmes fra Stokes lov om sedimentering av kuleformede partikler i vann. Det vil ofte være nødvendig med en kombinasjon av metodene.

DEFORMASJONS- OG KONSOLIDERINGSEGENSKAPER (NS 8017 & 8018)

Jordartens deformasjons- og konsolideringsegenskaper benyttes ved setningsberegning og bestemmes ved hjelp av belastningsforsøk i ødometer. Jordprøven bygges inn i en stiv ring som forhindrer sideveis deformasjon og belastes vertikalt med trinnvis eller kontinuerlig økende last. Sammenhørende verdier for last og deformasjon (tøyning ϵ) registreres, og materialets deformasjonsmodul (stivhet) kan beregnes som $M = \Delta\sigma'/\Delta\epsilon$. Denne presenteres som funksjon av vertikalspenningen σ' . Deformasjonsmodulen viser en systematisk oppførsel for ulike jordarter og spenningstilstander, og oppførselen kan hensiktsmessig beskrives med modulfunksjoner og inndeles i tre modeller:

Modell Moduluttrykk Jordart - spenningsområde

Konstant modul $M = m_{oc}\sigma_a$ OC leire, $\sigma' < \sigma_c'$ ($\sigma_c' = prekonsolideringsspenningen$)

Lineært økende modul $M = m(\sigma'(\pm \sigma_r))$ Leire, fin silt, $\sigma' > \sigma_c'$ Parabolsk økende modul $M = mV(\sigma'\sigma_a)$ Sand, grov silt, $\sigma' > \sigma_c'$

PERMEABILITET (k cm/sek eller m/år)

Permeabiliteten defineres som den vannmengden q som under gitte betingelser vil strømme gjennom et jordvolum pr. tidsenhet. Generelt bestemmes permeabiliteten fra følgende sammenheng: q = kiA, der A er bruttoareal av tverrsnittet normalt på vannets strømningsretning og i = hydraulisk gradient i strømningsretningen (= potensialforskjell pr. lengdeenhet). Permeabiliteten kan bestemmes ved strømningsforsøk i laboratoriet ved konstant eller fallende potensial, eventuelt ved pumpe- eller strømningsforsøk i felt.

KOMPRIMERINGSEGENSKAPER

Ved komprimering av en jordart oppnås tettere lagring av mineralkornene. Komprimeringsegenskapene for en jordart bestemmes ved at prøver med forskjellig vanninnhold komprimeres med et bestemt komprimeringsarbeid (Standard eller Modifisert Proctor). Resultatene fremstilles i et diagram som viser tørr densitet ρ_r som funksjon av innbyggingsvanninnhold w_i . Den maksimale tørrdensiteten som oppnås (ρ_{dmax}) benyttes ved spesifikasjon av krav til utførelsen av komprimeringsarbeider. Det tilhørende vanninnhold benevnes optimalt vanninnhold (w_{opt}).

TELEFARLIGHET

En jordarts telefarlighet bestemmes ut i fra kornfordelingskurven eller ved å måle den kapillære stigehøyde for materialet. Telefarligheten klassifiseres i gruppene T1 (Ikke telefarlig), T2 (Litt telefarlig), T3 (Middels telefarlig) og T4 (Meget telefarlig).

HUMUSINNHOLD

Humusinnholdet bestemmes ved kolorimetri og bruk av natronlut (NaOH-forbindelse). Metoden angir innholdet av humufiserte organiske bestanddeler i en relativ skala. Andre metoder, som glødning av jordprøve i varmeovn og våt-oksydasjon med hydrogenperoksyd, kan også benyttes.

Utgave: 04.01.2012 www.multiconsult.no Side 2 av 2

